

4

Pracovní listy

4.2

Istanbulská
úmluva

4.2.1

Co je Istanbulská úmluva

Úmluva rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, známá jako Istanbulská úmluva, byla představena v roce 2011 v Istanbulu. Do konce minulého roku ji podepsalo 45 států (včetně Česka) a 37 z nich ji i ratifikovalo. Jedná se o dokument, který vnímá násilí na ženách jako problém strukturální povahy, kterému lze předcházet skrze transformaci zavedených struktur, a definuje násilí na ženách jako „porušování lidských práv a formu diskriminace žen“.

Autoři a autorky úmluvy vycházejí z přesvědčení, že klíčovým elementem prevence násilí vůči ženám je uplatnění rovnoprávnosti mezi muži a ženami. Proto vychází z pojmu „gender“, který definují jako „společensky ustanovenou roli, chování, aktivity a atributy, jež daná společnost považuje za náležité pro ženy a muže“, a v úmluvě je používán jako analytický nástroj pro zkoumání nerovností mezi muži a ženami. „Genderově podmíněné násilí“ autoři úmluvy definují jako násilí, jež je zaměřeno na ženu proto, že je žena, anebo násilí, jemuž jsou vystaveny především ženy. Jako své cíle uvádí:

- ① chránit ženy před veškerými formami násilí a dosáhnout prevence, stíhání a potlačení násilí vůči ženám,
- ② přispět k eliminaci veškerých forem diskriminace žen a podpořit skutečné zrovnoprávnění žen s muži také posílením pravomocí žen,

- ③ navrhnout zevrubný rámec, strategie a opatření pro ochranu a pomoc veškerým obětem násilí vůči ženám a domácího násilí,
- ④ podpořit mezinárodní spolupráci ve snaze o eliminaci násilí vůči ženám a domácího násilí,
- ⑤ poskytnout podporu a pomoc organizacím a složkám účastným na prosazování zákonnosti, aby mohly efektivně spolupracovat a dohodnout se na integrovaném postupu při eliminaci násilí vůči ženám a domácího násilí.

Státy, které úmluvu ratifikují, se zavazují, že zakotví princip rovnosti mezi ženami a muži do svých ústav, zakážou diskriminaci žen a zruší zákony a postupy, jež diskriminují ženy. Podle textu Istanbulské úmluvy musí nově zavedená opatření vycházet z „genderového chápání násilí vůči ženám“ a „zohledňovat genderové hledisko a prosazovat

a aktivně naplňovat politiku rovnosti a dělby pravomocí mezi ženami a muži.“

- [Odkaz na Istanbulskou úmluvu](#)
- [Více informací o Istanbulské úmluvě](#)

Přestože se jedná o běžnou mezinárodní smlouvu, jakých Parlament ratifikoval bez povšimnutí české veřejnosti tisíce, Istanbulská úmluva překvapivě vzbudila řadu emocí a vyvolala vášnivou debatu, jež svým obsahem přesáhla obsah samotné úmluvy. Proti její ratifikaci se v roce 2018 rozběhla kampaň, do které se zapojili nejen právníci a politici, ale i lidé z řad občanské společnosti, aktivisté a představitelé náboženských organizací včetně katolické církve. Mezi jejími odpůrci byli ale i někteří politické a veřejně činné osoby.

Níže uvádíme seznam významných hráčů, kteří se zapojili do veřejné debaty o přijetí Istanbulské úmluvy a výrazným způsobem ovlivnili českou veřejnou diskusi nejen o samotné úmluvě a její ratifikaci, ale i o genderové problematice obecně. Prozkoumejte uvedené zdroje a dohledejte vlastní zdroje, abyste zjistili, jak spor o Istanbulskou úmluvu probíhal, a jak se k Istanbulské úmluvě a k genderové problematice stavěli jednotliví aktéři uvedení v seznamu.

Seznam nejvýraznějších aktérů a rozšiřující internetové odkazy

① Aliance pro Rodinu: Alipro

- [Webové stránky](#)
- [Facebook](#)
- [Video: Istanbulská úmluva — dokument, který budí vášně](#)

② Katolická církev a KDU-ČSL

- [Pastýřský list k Istanbulské úmluvě](#) (Konference českých a moravských biskupů, 2018)
- [Istanbulská úmluva v konfrontaci a dialogu](#) (Moravsko-slezská křesťanská akademie, 2018)
- [Petr Piřha](#) (Katedrála Sv. Víta. 28.9.2018)
- [Jan Balík](#) (DVTV, 2018)

③ Progresivní věřící a členové Katolické církve

- [Křesťané a křesťanky za přijetí Istanbulské úmluvy](#) (2018)
- [Tomáš Halík, Prodavači strachu](#) (2018)
- [Daniel Soukup, Pomýlené tažení proti Istanbulské úmluvě](#) (2018)

④ Byzantský katolický patriarchát

- [Webové stránky](#)
- [Youtube](#)

⑤ Česká tradiční rodina

- [Webové stránky](#)
- [Facebookové stránky](#)
- [Leták k Istanbulské úmluvě](#)

⑥ Česká ženská lobby

- [Česká ženská lobby o Istanbulské úmluvě](#)
- [Česká ženská lobby podala trestní oznámení na Petra Piřhu](#)